

תנ"ך

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון – היסטוריוגרפיה ונבואה	–	(28x2)	–	56 נקודות
פרק שני – נושאי החובה	–	(8x3)	–	24 נקודות
פרק שלישי – נושאי ההרחבה	–	(8x1)	–	8 נקודות
פרק רביעי – קטע לניתוח והבנה	–	(4x3)	–	12 נקודות
סה"כ	–		–	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
 רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון — היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (12 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד

(לכל סעיף — 8 נקודות). (לכל שאלה — 28 נקודות)

1. קרא מלכים א, י', 13-1.

א ומלכת־שְׂבָא שִׁמְעַת אֶת־שְׁמַע שְׁלֹמֹה
 ב לְשֵׁם ה' וַתָּבֵא לְנִסְתּוֹ בְּחִידוֹת: וַתָּבֵא יְרוּשָׁלַּיִם בְּחִיל
 כְּכֹד מְאֹד גְּמִלִים נְשָׂאִים בְּשָׁמַיִם וְזָהָב רַב־מְאֹד וְאֲבֹן יָקָרָה
 וַתָּבֵא אֶל־שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר אֵלָיו אֵת כָּל־אֲשֶׁר הָיָה עִם־לִבָּבָה:
 ג וַיַּגִּדֶּלֶה שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־דְּבָרֶיהָ לֹא־הָיָה דָבָר נֶעְלַם מִן־
 ד הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ: וַתֵּרָא מַלְכַת־שְׂבָא אֶת כָּל־חֲכַמַת
 ה שְׁלֹמֹה וְהַבֵּית אֲשֶׁר בָּנָה: וּמֵאֲכָל שִׁלְחָנוֹ וּמוֹשָׁב עַבְדָּיו
 וּמַעֲמֹד מִשְׁרָתוֹ וּמִלִּבְשֵׁיהֶם וּמִשְׁקֵיו וְעֵלְתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית
 ו ה' וְלֹא־הָיָה בָּהּ עוֹד רוּחַ: וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵמֶת הָיָה הַדָּבָר
 ז אֲשֶׁר שִׁמְעַתִּי בְּאֶרֶצִי עַל־דְּבָרֶיךָ וְעַל־חֲכַמְתֶּךָ: וְלֹא־הָאֵמַנְתִּי
 ח לְדַבְרִים עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי וַתֵּרְאִינִה עֵינַי וְהִנֵּה לֹא־הִגִּדְלִי
 ט הַחֲצִי הוֹסַפְת חֲכָמָה וְטוֹב אֶל־הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שִׁמְעַתִּי: אֲשֶׁרִי
 י אֲנִשִּׁיךְ אֲשֶׁרִי עַבְדֶּיךָ אֱלֹהֵי הָעַמִּים לִפְנֵיךְ תִּמְיֵד הַשְּׁמַעִים
 יא אֶת־חֲכַמְתֶּךָ: יְהִי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּרוּךְ אֲשֶׁר חֲפֵץ בְּךָ לַתֵּתְךָ
 יב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבַת ה' אֶת־יִשְׂרָאֵל לְעַלְמֵי וְיִשְׁמַךְ
 יג לַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְצִדְקָה: וַתֵּתֵן לַמֶּלֶךְ מֵאֵה וְעֶשְׂרִים ו
 יד כְּכֹד זָהָב וּבְשָׁמַיִם הִרְבָּה מְאֹד וְאֲבֹן יָקָרָה לֹא בָא כִּבְשָׁם
 טו הַהוּא עוֹד לְרֹב אֲשֶׁר־נָתַנָּה מַלְכַת־שְׂבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: וְגַם
 טז אֲנִי חִירָם אֲשֶׁר־נָשָׂא זָהָב מֵאֹפִיר הֵבִיא מֵאֹפִיר עֲצֵי אֱלִמְגִים
 יז הִרְבָּה מְאֹד וְאֲבֹן יָקָרָה: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת־עֲצֵי הָאֱלִמְגִים
 יח מִסְעֵד לְבַיִת־ה' וּלְבַיִת הַמֶּלֶךְ וּכְנָרוֹת וּנְבִלִים לְשָׂרִים לֹא
 יט בָּא־כֵן עֲצֵי אֱלִמְגִים וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 כ נתַן לַמַּלְכַת־שְׂבָא אֶת־כָּל־חֲפָצָה אֲשֶׁר שָׁאַלָה מִלְּבָד
 כא אֲשֶׁר נָתַן־לָהּ כִּי־ד הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַתֵּפֶן וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא
 כב וְעַבְדָּתָהּ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-9 בקטע שלפניך.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבר שתיים ממטרות הביקור של מלכת שבא אצל שלמה.

(6 נקודות)

(2) ממה התרשמה לטובה מלכת שבא בביקורה בחצר שלמה? הבא מפסוקים אלה שתי

דוגמאות שבהן התרשמותה של מלכת שבא באה לידי ביטוי, והסבר אותן.

(6 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוק 13 בקטע שלפניך. למילה "חִפְצָה" יכולות להיות שתי משמעויות בפסוק זה.

(1) הסבר את שתי המשמעויות האפשריות של המילה בפסוק. (5 נקודות)

(2) באיזו משתי המשמעויות עשוי לתמוך הכתוב **במלכים א**, י"א, 1? הסבר את

תשובתך. (3 נקודות)

ג. (1) קרא פסוק 11 בקטע שלפניך וגם **מלכים א**, ט', 26-28.

על פי פסוקים אלה, הסבר על מה התבססה הכלכלה של ממלכת צור (הממלכה של

חירם), ומה הייתה תרומתה לכלכלה של ממלכת שלמה. (4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי ביקורה של מלכת שבא בממלכת שלמה היה ממניעים כלכליים.

הסבר טענה זו. (4 נקודות)

ד. קרא פסוקים 4-5, 8-9 בקטע שלפניך, וגם **מלכים א**, ה', 9-14.

(1) על פי פסוקים אלה, ציין שלושה דברים שבהם חכמת שלמה באה לידי ביטוי.

(5 נקודות)

(2) לדעתך, מה מן הדברים שצינת בתת סעיף (1) חשוב יותר לניהול תקין של הממלכה?

נמק את תשובתך. (3 נקודות)

מלכים ב, י"ח, 1-7

א ויהי בשנת שלש להושע
 ב בן-אלה מלך ישראל מלך חזקיה בן-אחז מלך יהודה: בן-
 עשרים וחמש שנה היה במלכו ועשרים ותשע שנה מלך
 ג בירושלם ושם אמו אבי בת-זכריה: ויעש הישר בעיני ה'
 ד ככל אשר-עשה דוד אביו: הוא הסיר את-הבמות ושבר
 את-המצבת וכתת את-האשרה וכתת נחש הנחשת אשר-
 עשה משה כי ער-הימים ההמה היו בני-ישראל מקטרים
 ה לו ויקרא-לו נחשתן: בה' אלהי-ישראל בטח ואחריו לא-
 ו היה כמוהו בכל מלכי יהודה ואשר היו לפניו: וידבק בה'
 ז לא-סר מאחריו וישמר מצותיו אשר-עוה ה' את-משה:
 ויהיה ה' עמו בכל אשר-יצא ישפיל וימרד במלך-אשור
 ולא עבדו:

מלכים ב, י"ח, 13-25

י ובארבע עשרה שנה למלך חזקיה עלה סנחריב מלך-אשור
 יד על כל-ערי יהודה הבצרות ויתפשם: וישלח חזקיה מלך-
 יהודה אל-מלך-אשור ולכישא ולאמר וחתאתי שוב מעלי
 את אשר-תתן עלי אשא וישם מלך-אשור על-חזקיה מלך-
 ט יהודה שלש מאות כפר-כסף ושלשים כפר זהב: ויתן חזקיה
 את-כל-הכסף הנמצא בית-ה' ובאוצרות בית המלך:
 טז בעת ההיא קצץ חזקיה את-דלתות היכל ה' ואת-
 האמנות אשר צפה חזקיה מלך יהודה ויתנם למלך
 יז אשור: וישלח מלך-אשור את-תרתן ואת-
 רב-סרים ואת-רבשקה מן-לכיש אל-המלך חזקיהו בחיל
 כפר ירושלם ויעלו ויבאו ירושלם ויעלו ויבאו ויעמדו
 ח בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס: ויקראו
 אל-המלך ויצא אלהם אליקים בן-חלקיהו אשר על-הבית
 ט ושבנה הספר ויואח בן-אסף המזכיר: ויאמר אליהם רבשקה
 אמרו-נא אל-חזקיהו כה-אמר המלך הגדול מלך אשור מה
 כ הפטחון הזה אשר בטחת: אמרת אך-דבר שפתים עצה

נא וגבורה למלחמה עתה על-מי בטחת כי מרדת בי: עתה
 הנה בטחת לך על-משענת הקנה הרצון הזה על-מצרים
 אשר יסמך איש עליו ובא בכפו ונקבה בן פרעה מלך-
 כב מצרים לכל-הבטחים עליו: וכי-תאמרון אלי אל-ה'
 אלהינו בטחנו הלא-הוא אשר הסיר חזקיהו את-במותיו
 ואת-מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
 כג תשתחוו בירושלם: ועתה התערב נא את-אדני את-מלך
 אשור ואתנה לך אלפים סוסים אס-תוכל לתת לך רכבים
 כד עליהם: ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים
 כה ותבטח לך על-מצרים לרכב ולפרשים: עתה המבלעדי
 ה' עליתי על-המקום הזה להשחתו ה' אמר אלי עלה
 על-הארץ הזאת והשחיתה:

ענה על סעיף א (חובה)

א. קרא פסוקים 1-7 שלפניך.

(1) בפסוקים הבאים לאחר הפתיח: "ויעש הישר בעיני ה'" (פסוק 3), מתוארות פעולות של חזקיה המלך.

ציין והסבר שלוש פעולות שעשה חזקיה, וכתוב מה משותף להן. (8 נקודות)

(2) בפסוק 7 כתוב: "וימרד במלך אשור ולא עבדו". יש הרואים קשר בין הנאמר בפסוק זה ובין הנאמר בפסוק 3. הסבר את הקשר. (4 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1-7 שלפניך וגם ישעיה, א', 11 - 17.

חזקיה וישעיה, כל אחד בדרכו, מבקשים לתקן את הדרך שבה עבד העם את אלוהים. כיצד כל אחד מהם מבקש לתקן את דרכי העם? הסבר את דבריך, ובסס אותם על הכתוב.

ג. (1) מדוע בא סנחריב מלך אשור ליהודה, ומתי בא? ציין את השנה הלוועזית. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים 13-17 שלפניך, מה הייתה מטרתו של חזקיה כאשר שילם למלך אשור? האם השיג את מטרתו? בסס את דבריך על הקטעים שלפניך. (4 נקודות)

ד. (1) על פי פסוקים 19-25 שלפניך, הסבר שניים מן הטיעונים של רבשקה בנאומו לנצורים. (6 נקודות)

(2) מה הייתה מטרתו של רבשקה בנאומו לנצורים? (2 נקודות)

א שִׁמְעוּ הַדְּבָר הַזֶּה
 ב פְּרוֹת הַבָּשָׂן אֲשֶׁר בְּהַר שִׁמְרוֹן הַעֲשִׂקוֹת דְּלִים הִרְצִצוּת
 אֲבִיוֹנִים הָאֹמְרוֹת לְאֲדֹנֵיהֶם הִבִּיֵּאָה וְנִשְׁתָּה: נִשְׁבַּע אֲדֹנָי
 הֵיְהִי בְּקִדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנִשְׂא אֶתְכֶם
 ג בְּצִנּוֹת וְאַחֲרֵיתֶכֶן בְּסִירוֹת דּוּגָה: וּפְרָצִים תִּצְאָנָה אִשָּׁה נִגְדָה
 ד וְהִשְׁלַכְתֶּנָּה הַהֲרֻמוֹנָה נְאֻם־הֵיְהִי: בָּאוּ בֵּית־אֵל וּפִשְׁעוּ
 הַגְּלָגַל הִרְבּוּ לַפִּשְׁעַ וְהִבִּיאוּ לַבִּקְרָר זְבַחֵיכֶם לְשִׁלְשֶׁת יָמִים
 ה מֵעֲשָׂרְתֵיכֶם: וְקִטְר מִחֲמִין תּוֹדֶה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְּׂמִיעוּ כִּי
 ו כֵּן אֶהְבֶּתֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי הֵיְהִי: וְגַם אֲנִי נִתַּתִּי לָכֶם
 ז נְקִיזוֹן שְׁנַיִם בְּכָל־עֲרִיכֶם וְחֹסֵר לֶחֶם בְּכָל מְקוֹמֵיכֶם וְלֹא־
 ח שְׁבַתֶּם עֲדֵי נְאֻם־הֵיְהִי: וְגַם אֲנִכִּי מִנְעַתִּי מִכֶּם אֶת־הַגֶּשֶׁם
 ט בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים לְקִצִּיר וְהִמְטַרְתִּי עַל־עֵיר אַחַת וְעַל־
 י עֵיר אַחַת לֹא אֲמַטִּיר חֲלָקָה אַחַת תִּמְטֵר וְחֲלָקָה אֲשֶׁר־לֹא־
 יא תִּמְטֵר עָלֶיהָ תִּיבֹשׁ: וְנָעוּ שְׁתַּיִם שְׁלֹשׁ עָרִים אֶל־עֵיר אַחַת
 יב לְשִׁתּוֹת מַיִם וְלֹא יִשְׁבְּעוּ וְלֹא־שְׁבַתֶּם עֲדֵי נְאֻם־הֵיְהִי הַכִּיִּתִי
 יג אֶתְכֶם בְּשִׂדְפוֹן וּבִירְקוֹן הִרְבּוֹת גְּנוּתֵיכֶם וּכְרֵמֵיכֶם וְתֹאנֵיכֶם
 יד וְזִיתֵיכֶם יֹאכַל הַגֹּזֵם וְלֹא־שְׁבַתֶּם עֲדֵי נְאֻם־הֵיְהִי: שְׁלַחְתִּי
 טו בְּכֶם דָּבָר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הִרְגַּתִּי בְּחָרֵב בְּחוּרֵיכֶם עִם שְׁבִי
 טז סוּסֵיכֶם וְאַעֲלֶה בְּאֵשׁ מַחְנֵיכֶם וּבְאַפְכֶם וְלֹא־שְׁבַתֶּם עֲדֵי
 יז נְאֻם־הֵיְהִי: הִפְכֵתִי בְּכֶם כַּמְהַפְכַת אֱלֹהִים אֶת־סֹדֶם
 יח וְאֶת־עַמּוּדָה וְתַהֲיוּ כְּאוֹד מִצֵּל מִשְׁרַפָּה וְלֹא־שְׁבַתֶּם עֲדֵי
 יט נְאֻם־הֵיְהִי:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא גם ירמיה, ז', 1-6.

העמדה של הנביאים ירמיהו ועמוס בנוגע לקשר בין מוסר לפולחן שונה מן העמדה של העם.

(1) על פי שני הקטעים, הסבר כל אחת מן העמדות – את עמדת הנביאים ואת עמדת העם.

בסס את דבריך על הכתובים. (8 נקודות)

(2) על פי עמוס, ד', 2-3, מהו העונש שיטיל ה' על החוטאים בעם?

(4 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1-3 בקטע שלפניך, וגם מלכים א, כ"א, 7-16, 19-24.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבר את הטענה שהכוח משחית את בעלי השררה. בסס את

דבריך על הכתובים. (4 נקודות)

(2) על מי מטיל כל אחד מן הנביאים – עמוס ואלהיו – את האחריות למעשי השחיתות?

נמק את תשובתך. (4 נקודות)

ג. קרא את הפירושים שלפניך לדבריו של עמוס "באו בית אל ופִּשְׁעוּ" (פסוק 4).

רש"י: באו בית אל – כאדם האומר לבן בליעל: 'עשה, עד שתתמלא סאתך' (מכסתך).

ש' פאול: דוגמה נוספת לאמצעי ההפתעה של הנביא.

(פאול, ש' [1994]. מקרא לישראל, עמוס. תל אביב: עם עובד, עמ' 76)

(1) על פי כל אחד מן הפירושים, הסבר את דברי הנביא. (5 נקודות)

(2) לדעתך, איזה פירוש משקף יותר את כוונתו של הנביא? נמק את תשובתך.

(3 נקודות)

ד. קרא פסוקים 6-11 בקטע שלפניך.

(1) בחר בשלושה פסוקים, והסבר שלושה אסונות המצוינים בהם. (5 נקודות)

(2) אסונות אלה יכולים להיות הן אזהרה הן עונש. הסבר קביעה זו על פי הפסוקים.

(3 נקודות)

פרק שני — נושאי החובה (24 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה — 8 נקודות).

חוק

4. קרא דברים, כ"ד, 14-15.

יד
לֹא-תַעֲשֶׂק
שָׂכִיר עֲנִי וְאֶבְיוֹן מֵאֲחִיךָ אוּ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ בְּשַׁעֲרֶיךָ:
ט בְּיֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא-תָבֹא עָלָיו הַשֹּׁמֵשׁ פִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו
הוּא נִשְׂא אֶת-נַפְשׁוֹ וְלֹא-יִקְרָא עָלֶיךָ אֱלֹהִים וְהָיָה בְּךָ
חֲטָא:

- א. על פי החוק שלפניך המעסיק נדרש לנהוג ברגישות כלפי העני בנוגע לתשלום שכרו.
 הסבר כיצד עליו לנהוג ומדוע עליו לנהוג כך. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)
- ב. (1) הסבר את האיום המופנה כלפי מעסיק שאינו פועל על פי החוק. (2 נקודות)
 (2) מדוע נדרש איום זה? הסבר את דבריך. (2 נקודות)

חכמה

5. קרא קהלת, א' 2-3, 9-18.

קהלת, א' 2-3

ב
 קהלת הבל הבלים הבל: מה יתרון לאדם בלל עמלו
 שיעמול תחת השמש:

קהלת, א' 9-18

ט
 מה שיהיה הוא
 שיהיה ומה שנעשה הוא שיעשה ואין כל חדש תחת
 השמש: יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא כבר היה לעלמים
 אשר היה מלפננו: אין זכרון לראשנים וגם לאחרנים שיהיו
 לא יהיה להם זכרון עם שיהיו לאחרנה:
 אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלם: ונתתי את
 לבי לדרוש ולתור בחכמה על כל אשר נעשה תחת
 השמים הוא. וענין דע נתן אלהים לבני האדם לענות בו:
 ראיתי את כל המעשים שנעשו תחת השמש והנה הבל
 הבל ודעות רוח: מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל
 להמנות: דברתי אני עם לבי לאמר אני הנה הגדלתי
 והוספתי חכמה על כל אשר היה לפני על ירושלם ולבי
 ראה הרבה חכמה ודעת: ואתנה לבי לדעת חכמה ודעת
 הללות ושכלות ידעתי שגם זה הוא רעיון רוח: פי ברב
 חכמה רב כעס ויוסף דעת יוסף מכאוב:

א. הסבר את תפיסת העולם של קהלת הבאה לידי ביטוי בפסוקים 2-3 שלפניך. (4 נקודות)

ב. הבא שתי דוגמאות מפסוקים 9-18 שלפניך לתפיסה שהסברת בסעיף א, והסבר כל אחת

מן הדוגמאות. (4 נקודות)

נביאי אמת ושקר

6. קרא ירמיה, כ"ח, 7-17.

ז אַךְ שִׁמְעֵנָא הַדְּבַר הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי
 ח דָּבַר בְּאָזְנוֹךָ וּבְאָזְנֵי כָל־הָעַם: הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵי וּלְפָנֶיךָ
 מִן־הָעוֹלָם וַיִּנְבְּאוּ אֶל־אֲרָצוֹת רַבּוֹת וְעַל־מַמְלָכוֹת גְּדוֹלוֹת
 ט לַמְּלַחְמָה וְלָרֵעָה וּלְדַבֵּר: הַנְּבִיאִי אֲשֶׁר יִנְבֵּא לְשָׁלוֹם בִּבְאֵר
 י דְּבַר הַנְּבִיאִי יוֹדֵעַ הַנְּבִיאִי אֲשֶׁר־שָׁלַח ה' בְּאֵמֶת: וַיִּקַּח
 יא חֲנַנְיָה הַנְּבִיאִי אֶת־הַמּוֹטָה מֵעַל צִוָּאר יִרְמְיָה הַנְּבִיאִי
 יב וַיִּשְׁבְּרֶהּ: וַיֹּאמֶר חֲנַנְיָה לְעֵינַי כָּל־הָעַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר
 יג ה' כֹּה אָשְׁבֵר אֶת־עַל וְנִבְכַדְנָאצֵר מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּעוֹד
 יד שְׁנָתַיִם יָמִים מֵעַל צִוָּאר כָּל־הַגּוֹיִם וַיֵּלֶךְ יִרְמְיָה הַנְּבִיאִי
 יו לְדַרְכּוֹ: וַיְהִי דְבַר־ה' אֶל־יִרְמְיָה אַחֲרַי
 יז שְׂבוֹר חֲנַנְיָה הַנְּבִיאִי אֶת־הַמּוֹטָה מֵעַל צִוָּאר יִרְמְיָה הַנְּבִיאִי
 יח לֵאמֹר: הַלֹּךְ וְאָמַרְתָּ אֶל־חֲנַנְיָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' מוֹטוֹת
 יט עֵץ שִׁבְרֵת וְעִשִׂיתָ תַּחְתֵּיהֶן מוֹטוֹת בְּרוֹז: כִּי כֹה־אָמַר ה'
 כ עֲבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל בְּרוֹז נָתַתִּי עַל־צִוָּאר וְכָל־
 כא הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לְעַבְדֹתִי אֶת־נִבְכַדְנָאצֵר מֶלֶךְ־בָּבֶל וְעַבְדָּהּ
 כב וְגַם אֶת־חֵית הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה הַנְּבִיאִי אֶל־
 כג חֲנַנְיָה הַנְּבִיאִי שִׁמְעֵנָא חֲנַנְיָה לֹא־שָׁלַח ה' וְאַתָּה
 כד הַבְּטַחְתָּ אֶת־הָעַם הַזֶּה עַל־שִׁקְר: לָכֵן כֹּה אָמַר ה' הַנְּבִיאִי
 כה מִשְׁלַחְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה הַשְּׂנֵה אֶתָּה מֵת כִּי־סָרָה
 כו דְּבַרְתָּ אֶל־ה': וַיִּמָּת חֲנַנְיָה הַנְּבִיאִי בַשָּׂנֵה הַהִיא בַּחֹדֶשׁ
 ז' הַשְּׁבִיעִי:

א. קרא פסוקים 7-11 בקטע שלפניך.

כל אחד מן הנביאים, חנניה וירמיה, עושה מעשה סמלי כדי להדגיש את המסר שבנבואתו. כיצד המסר הנבואי של כל נביא בא לידי ביטוי בכל אחד מן המעשים הסמליים? היעזר בכתוב בירמיה כ"ז, 2, 12. (4 נקודות)

ב. (1) על פי דברי ירמיה בפסוק 9, מהי הדרך לדעת אם הנביא המנבא שלום הוא נביא אמת? (2 נקודות)

(2) על פי דברי ירמיה בפסוק 9, האם אפשר לדעת אם חנניה הוא נביא אמת?

נמק את דבריך ובסס אותם על הקטע שלפניך. (2 נקודות)

א ויהי דבר-הַ אֵלַי לֵאמֹר: מֵה־לָכֶם
 ב אַתֶּם מְשַׁלְּמִים אֶת־הַמֶּשֶׁל הַזֶּה עַל־אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 ג אֲבוֹת יֵאָכְלוּ בֶסֶר וְשֵׁנֵי הַבָּנִים תִּקְהִינָה: חִי־אֲנִי נָאִם אֲדַנִּי
 ד הַ אֲסִי־הִיָּה לָכֶם עוֹד מֶשֶׁל הַמֶּשֶׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל: הֵן כָּל־
 הַנֶּפֶשׁוֹת לִי הֵנָּה כְּנֶפֶשׁ הָאָב וְכְנֶפֶשׁ הַבֶּן לִי־הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ
 ה הַחַטָּאת הִיא תָמוּת: וְאִישׁ פִּי־יִהְיֶה צְדִיק
 ו עֲשֵׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה: אֶל־הַהָרִים לֹא אֲכַל וְעֵינָיו לֹא נִשְׂא
 ז אֶל־גְּלוּלֵי בַיִת יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אִשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמָא וְאֶל־אִשָּׁה
 ח נְדָה לֹא יִקְרַב: וְאִישׁ לֹא יוֹנֵה חֵבְלָתוֹ חוֹב וְיָשִׁיב גְּזֻלָּה לֹא יִגּוֹל
 ט לַחֲמוֹ לָרֵעֵב יִתֵּן וְעֵירֹם וְכֶסֶף־בְּגָד: בְּנִשְׁךְ לֹא־יִתֵּן וְתִרְבִּית
 י לֹא יִקַּח מֵעוֹל וְיָשִׁיב יָדוֹ מִשְׁפָּט אֲמַת יַעֲשֶׂה בֵּין אִישׁ לְאִישׁ:
 יא בַּחֲקוֹתַי יִהְלַךְ וּמִשְׁפָּטֵי שֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֲמַת צְדִיק הוּא חַיָּה
 יב יַחִיָּה נָאִם אֲדַנִּי הַ אֵל: וְהוֹלִיד בֶּן־פְּרִיץ שֹׁפֵךְ דָּם וְעֲשֵׂה אָח
 יג מֵאָחֵד מֵאֵלֶּה: וְהוּא אֶת־כָּל־אֵלֶּה לֹא עֲשֵׂה כִּי גַם אֶל־
 יד הַהָרִים אֲכַל וְאֶת־אִשֶׁת רֵעֵהוּ טָמָא: עָנִי וְאֲבִיּוֹן הוֹנֵה גְזֻלוֹת
 טו גְּזוּל חֵבֶל לֹא יָשִׁיב וְאֶל־הַגְּלוּלִים נִשְׂא עֵינָיו תוֹעֵבָה עֲשֵׂה:
 טז בְּנִשְׁךְ נָתַן וְתִרְבִּית לָקַח וְחִי לֹא יַחִיָּה אֵת כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת
 טז הָאֵלֶּה עֲשֵׂה מוֹת יוֹמָת דָּמָיו כּוֹ יִהְיֶה: וְהֵנָּה הוֹלִיד בֶּן וַיֵּרָא
 טז אֶת־כָּל־חַטָּאת אֲבִיו אֲשֶׁר עֲשָׂה וַיֵּרָא וְלֹא יַעֲשֶׂה כֵּהֵן: עַל־
 טז הַהָרִים לֹא אֲכַל וְעֵינָיו לֹא נִשְׂא אֶל־גְּלוּלֵי בַיִת יִשְׂרָאֵל אֶת־
 טז אִשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמָא: וְאִישׁ לֹא הוֹנֵה חֵבֶל לֹא חָבֵל וְגֻזְלָה
 טז לֹא גּוֹל לַחֲמוֹ לָרֵעֵב נָתַן וְעֵרֹם כֶּסֶף־בְּגָד: מֵעַנֵּי הַשִּׁיב יָדוֹ
 טז נִשְׁךְ וְתִרְבִּית לֹא לָקַח מִשְׁפָּטֵי עֲשֵׂה בַּחֲקוֹתַי הַלֵּךְ הוּא לֹא
 טז יָמוּת בְּעוֹן אֲבִיו חַיָּה יַחִיָּה: אֲבִיו כִּי־עֲשָׂק עֲשָׂק גּוֹל גּוֹל
 טז אָח וְאֲשֶׁר לֹא־טוֹב עֲשֵׂה בְּתוֹךְ עַמּוֹ וְהִנֵּה־מַת בְּעוֹנוֹ:
 טז וְאִמְרַתֶּם מִדַּע לֹא־נִשְׂא הַבֶּן בְּעוֹן הָאָב וְהַבֶּן מִשְׁפָּט וְצִדְקָה
 טז עֲשֵׂה אֵת כָּל־חַקוֹתַי שֹׁמֵר וַיַּעֲשֵׂה אַתֶּם חַיָּה יַחִיָּה: הַנֶּפֶשׁ
 טז הַחַטָּאת הִיא תָמוּת בֶּן לֹא־יִשָּׂא וְבְעוֹן הָאָב וְאָב לֹא יִשָּׂא
 טז בְּעוֹן הַבֶּן צְדָקַת הַצְּדִיק עָלָיו תִּהְיֶה וְרִשְׁעַת רִשַׁע עָלָיו
 טז תִּהְיֶה:

הַרְשַׁע

א. קרא פסוקים 1-4 בקטע שלפניך.

(1) בפסוקים אלה יחזקאל הנביא מוכיח את העם על תפיסת הגמול השגויה שלהם.

כתוב מהי תפיסת הגמול של העם, ומהי תפיסת הגמול שיחזקאל מעדיף.

(3 נקודות)

(2) לדעתך, האם תפיסת הגמול שיחזקאל מעדיף מייאשת את העם או מעודדת אותו?

נמק את דבריך. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים 5-20 בקטע שלפניך.

הסבר מדוע הנביא מציג בפסוקים אלה מעשים של נציגי שלושה דורות של משפחה אחת.

(2 נקודות)

שים לב:
המשך הבחינה בעמוד 14

פרק שלישי — נושאי ההרחבה (8 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 8-9 (8 נקודות).

נביאי אמת ושקר

8. קרא מלכים א, כ"ב, 6-7, 19-23.

מלכים א, כ"ב, 7-6

וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַנְּבִיאִים כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הַאֵלֶיךָ עַל־דַּמְתָּ גִלְעָד לְמַלְחָמָה אִם־אֶחָדֶל
וַיֹּאמְרוּ עֲלֶיהָ וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הֲאִין פֶּה
נְבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרָשָׁה מֵאֲתוֹ:

מלכים א, כ"ב, 19-23

וַיֹּאמֶר לָכֵן שָׁמַע דְּבַר־יְהוָה רְאִיתִי אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַל־כְּסֵאוֹ
וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדֵי עָלָיו מִיְמִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה
מִי יִפְתָּה אֶת־אֲחָאָב וַיַּעַל וַיַּפֵּל בְּרַמֹּת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בְּכַה
וְזֶה אָמַר בְּכַה: וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי
אֶפְתְּנֵה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בְּמָה: וַיֹּאמֶר אֵיצָא וְהִיִּיתִי רוּחַ שֶׁקֶר
בְּפִי כָל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תִּפְתָּה וְגַם־תֹּכַל צֹא וַעֲשֵׂה־כֵן: וַעֲתָה
הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָל־נְבִיאֶיךָ אֱלֹהֵי יְהוָה דְּבַר
עֲלֶיךָ רָעָה:

א. (1) קרא פסוקים 6-7 שלפניך. מדוע שאל יהושפט מלך יהודה את מלך ישראל

"האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאתו"? (3 נקודות)

(2) קרא גם שמות, כ"ג, 2: "לא תהיה אחרי רבים... להטות". כיצד הכתוב בפסוק זה

משמות יכול להסביר את הסיבה לשאלה זו של יהושפט? (2 נקודות)

ב. קרא פסוקים 19-23 שלפניך. לפי פסוקים אלה, האם ארבע מאות הנביאים הם נביאי אמת

או נביאי שקר? נמק את דבריך. (3 נקודות)

תגובות על החורבן ושיבת ציון

9. קרא איכה, ה'.

א זְכוֹר הָיָה לָנוּ הַבֵּיט וּרְאֵה אֶת־חֲרָפְתָּנוּ: נַחֲלֵתָנוּ
 ג נֶהְפַּכָה לְזָרִים בְּתֵינוּ לְנֹכְרִים: יְתוּמִים הָיִינוּ אֵין אָב אִמֹתֵינוּ וְאֵין
 ה כְּאֶלְמָנוֹת: מִיָּמֵינוּ בְּכֶסֶף שְׂתִינוּ עֵצֵינוּ בְּמַחִיר יָבֹאוּ: עַל
 ו צְוֹאֲרֵנוּ נִדְדָּפְנוּ יַגְעֵנוּ לֹא הוֹנַח־לָנוּ: מְצַרִּים נָתַנוּ יָד אֲשׁוּר
 ז לַשֶּׁבַע לְחֶם: אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ אִינָם אֲנַחְנוּ עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבְלָנוּ: וְאִינָם וְאֲנַחְנוּ
 ט עֲבָדִים מְשָׁלוּ בָנוּ פִּדְק אֵין מִיָּדָם: בְּנַפְשֵׁנוּ נִבְיֵא לְחַמְנוּ
 י מִפְּנֵי חֶרֶב הַמְדַבֵּר: עוֹרְנוּ כְּתַנּוּר נִכְמְרוּ מִפְּנֵי זֹלַעְפוֹת
 יב רָעַב: נָשִׁים בְּעִיּוֹן עָנוּ בְּתֵלֶת בְּעָרֵי יְהוּדָה: שָׂרִים בְּיָדָם
 יג נָתְלוּ פֶנֶי זְקִנִים לֹא נִהְדְּרוּ: בַּחֲוָרִים טְחוּן נִשְׂאוּ וְנִעְדִים
 יד בְּעֵין בְּשָׁלוֹ: זְקִנִים מִשְׁעַר שַׁבְּתוֹ בַּחֲוָרִים מִנְּגִינָתָם: שַׁבַּת
 טו מְשׁוּשׁ לִבָּנוּ נֶהְפֶּךְ לְאֹבֶל מְחוּלָּנוּ: נִפְלָה עֲטֹרַת רֹאשֵׁנוּ
 יז אוֹי־נָא לָנוּ כִּי חָטְאֵנוּ: עַל־זֶה הָיָה דָוָה לִבָּנוּ עַל־אֱלֹהֵי
 יח חֲשָׁכוּ עֵינֵינוּ: עַל הַר־צִיּוֹן שְׁשִׁמָּם שׁוֹעֲלִים הַלְכוּ־בוּ: אֶתְּהֵ
 כ הָיָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כְּסֹאֵךְ לְדוֹר וָדוֹר: לְמָה לְנִצַּח תִּשְׁפַּחְנוּ
 כא תַּעֲזֹבְנוּ לְאֶרֶץ יָמִים: הֲשִׁיבָנוּ הָיָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּב חֲדָשׁ
 כב יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: כִּי אִם־מָאָס מֵאִסְתָּנוּ קִצְפַּת עָלֵינוּ עַד־מָאֹד:

בקינה שלפניך הכותב מביע תחינה לה'.

- א. הסבר מהו ההבדל בהלך הרוח בין התחינות בפסוקים 1-18 ובין התחינות בפסוקים 19-21. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)
- ב. ציין שתי זכויות אדם בסיסיות שאיבד העם עקב החורבן. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

פרק רביעי — קטע לניתוח והבנה (12 נקודות)

ענה על שאלה 10 חובה ועל שתיים מן השאלות 11-13 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא דברי הימים א, כ"ב.

- א וַיֹּאמֶר דָּוִד זֶה הוּא בַּיִת
- ב הַיְיָ אֱלֹהִים וְזֶה-מִזְבֵּחַ לְעֹלָה לְיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר
- ג דָּוִד לְכָנוּס אֶת-הַגָּרִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲמֵד חֲצֵבִים
- ד לְחִצּוֹב אַבְנֵי גֹזִית לְבָנוֹת בַּיִת הָאֱלֹהִים: וּבְרֹזֶל וְלָרֶב
- ה לְמַסְמָרִים לְדַלְתוֹת הַשְּׁעָרִים וּלְמַחְבְּרוֹת הַכִּיּוֹן דָּוִד וַנְחַשֵּׁת
- ו לָרֶב אֵין מִשְׁקָל: וַעֲצֵי אֲרָזִים לְאֵין מִסְפָּר כִּי־הֵבִיאוּ הַצִּידָנִים
- ז וְהַצָּרִים עֲצֵי אֲרָזִים לָרֶב לְדָוִד: וַיֹּאמֶר דָּוִד שְׁלֹמֹה
- ח בְּנִי נַעַר וְרֹךְ וְהַבִּית לְבָנוֹת לַיְיָ לְהַגְדִּילֹה לְמַעַלָּה לְשֵׁם
- ט וּלְתַפְאֶרֶת לְכָל-הָאֲרָצוֹת אֲכִינָה נָא לוֹ וַיִּכֶן דָּוִד לָרֶב לִפְנֵי
- י מוֹתוֹ: וַיִּקְרָא לְשְׁלֹמֹה בְּנֹו וַיַּעֲוֶהוּ לְבָנוֹת בַּיִת לַיְיָ אֱלֹהֵי
- יא יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשְׁלֹמֹה בְּנֹו אֲנִי הִיָּה עִם-בְּנֵי
- יב לְבָבִי לְבָנוֹת בַּיִת לְשֵׁם הַיְיָ אֱלֹהֵי: וַיְהִי עָלַי דְּבַר-הַיְיָ
- יג לֵאמֹר דָּם לָרֶב שְׁפַכְתָּ וּמְלַחְמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ לֹא-תִבְנֶה
- יד בַּיִת לְשִׁמִּי כִּי דָמִים רַבִּים שְׁפַכְתָּ אֲרָצָה לִפְנֵי: הִנֵּה-בֶן
- טו נוֹלָד לָךְ הוּא יִהְיֶה אִישׁ מְנוּחָה וְהִנִּיחוֹתִי לוֹ מִכָּל-אוֹיְבָיו
- טז מִסָּבִיב כִּי שְׁלֹמֹה יִהְיֶה שָׁמוֹ וְשָׁלוֹם וְשָׁקֵט אֲתֵן עַל-יִשְׂרָאֵל
- יז בַּיָּמָיו: הוּא-יִבְנֶה בַּיִת לְשִׁמִּי וְהוּא יִהְיֶה-לִּי לְבֵן וְאֲנִי-
- יח לוֹ לְאָב וְהַכִּינוֹתִי כְּפֶאֱ מַלְכוּתוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל עַד-עוֹלָם:
- יט עַתָּה בְנֵי יְהִי הַיְיָ עִמָּךְ וְהַצַּלְחָת וּבְנִית בַּיִת הַיְיָ אֱלֹהֶיךָ
- כ כַּאֲשֶׁר דִּבַּר עֲלֶיךָ: אַךְ יִתֶּן-לָךְ הַיְיָ שִׁבְלֵה וּבִינָה וַיַּצְוֶךָ עַל-
- כא יִשְׂרָאֵל וּלְשִׁמּוֹר אֶת-תּוֹרַת הַיְיָ אֱלֹהֶיךָ: אִז תַּצְלִיחַ אִם-
- כב תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת-הַחֻקִּים וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
- כג הַיְיָ אֶת-מֹשֶׁה עַל-יִשְׂרָאֵל חֹזֵק וְאַמֵּץ אֶל-תִּירָא וְאֶל-תַּחַת:
- כד וְהִנֵּה בְעַנְיִי הַכִּינוֹתִי לְבַיִת-הַיְיָ זֶה בְּכָרִים מֵאֶה-אַלְף
- כה וְכֹסֶף אַלְף אֲלָפִים כְּכָרִים וְלִנְחָשֶׁת וּלְבְרֹזֶל אֵין מִשְׁקָל כִּי
- כו לָרֶב הִיָּה וַעֲצִים וְאַבְנִים הַכִּינוֹתִי וְעַלֵיהֶם תּוֹסִיף:

טו ועמך
 טז לרב עשי מלאכה חצבים וחרשי אבן ועץ וכל-חכם בכל-
 זי מלאכה: לזהב לפספ ולנחשת ולברזל אין מספר קום ועשה
 יח ויהי ה' עמך: ועצו דויד לכל-שרי ישראל לעזר לשלמה
 יט בנו: הלא ה' אלהיכם עמכם והניח לכם מסביב כי נתן
 בידי את ישבתי הארץ ונכבשה הארץ לפני ה' ולפני עמו:
 עתה תנו לבבכם ונפשכם לדרוש לה' אלהיכם וקומו
 ובנו את-מקדש ה' האלהים להביא את-ארון ברית ה'
 וכלי קדש האלהים לבית הנבונה לשם-ה':

ענה על שאלה 10 (חובה)

10. קרא פסוקים 1, 5, 19 בקטע שלפניך.

על פי כל אחד מן הפסוקים האלה, הסבר לשם מה נבנה המקדש.

ענה על שתיים מן השאלות 11-13.

11. קרא את הפירוש של "מצודת דוד" לפסוק 9.

איש מנוחה: יהיה חפצו במנוחה ולא יתגרה במי. והניחותי לו: אתן לו מנוחה מאויביו ולא יתגרה מי בו. ושלוש ושקט אתן על ישראל בימיו: זיכרון שמו הוא לאות על השלום.
 על פי פירוש זה, הסבר את הקשר בין שני הביטויים "איש מנוחה", "הניחותי לו", ובין שמו של שלמה.

12. מי נדרש לסייע לשלמה בביצוע המשימה שהוטלה עליו, וכיצד יבוא לידי ביטוי הסיוע? בסס את דבריך על הכתוב.

13. קרא פסוקים 7-10 בקטע שלפניך וגם שמואל ב, ז', 2-5, 12-13.

האם הכתוב בפסוקים משמואל ב תומך בכתוב בפסוקים 7-10 בקטע שלפניך?
 הבא שתי ראיות לתשובתך, והסבר אותן.

בהצלחה!